

מחקרי דעת קהל – "ישראל יוזמת" נובמבר 2015

עיקרי הממצאים

בתאריכים 5-6 בנובמבר 2015 ערך מכון מחקרי "הגל החדש" מחקר דעת קהל עבור ישראל יוזמת בסקר באמצעות פאנל אינטרנטי (I-Pannel). הסקר נערך בקרב מדגם אקראי מייצג של 500 נסקרים מהאוכלוסיה היהודית דוברת עברית בגילאי 18 ומעלה. הממצאים עובדו על ידי מר יעקב לוי, מ"הגל החדש", וצוות "ישראל יוזמת".

באותו שבוע נערך סקר נוסף ע"י "המכון לדמוקרטיה" בקרב מדגם אקראי מייצג של 600 נסקרים מכלל האוכלוסיה הישראלית בגילאי 18+ (500 יהודים ו 100 ערבים).

הטעות הסטטיסטית בשני המדגמים הנ"ל הנה 4.4% +.

הסקר של המכון לדמוקרטיה בדק את דעת הקהל "כפי שהיא", ואילו סקר דעת הקהל של הגל החדש נועד לבדוק כיצד הציבור היהודי מגיב לממצאים ולהסברים כאשר הם מוצגים לפניו.

תובנות עיקריות מסקר המכון לדמוקרטיה – "דעת הקהל כפי שהיא" (3 שאלות, 600 איש)

1. 58% מכלל הציבור הישראלי תומכים בצרופ של מדינות ערב המתונות לתהליך ומעדיפים את המתווה האזורי אפילו מבלי שהוסבר להם
2. מבין הנושאים שמונחים על שולחן הממשלה הנשאלים היהודים ממקמים את הצורך בהתנעת יוזמה מדינית רק במקום הרביעי בחשיבות (אחרי מניעת פגועים, הורדת יוקר המחיה וחיזוק האחדות בעם). הנשאלים הערבים, לעומת זאת, מיקמו את הצורך בהתנעת יוזמה מדינית במקום הראשון.
3. הציבור לא חושב שיש קשר בין הסכסוך לבין המצב הכלכלי, ומאמין שישראל יכולה להיות משגשגת ובטוחה גם בלי הסכם (52% בקרב הציבור בכלל ובקרב היהודים 57.7% מאמינים כך)

תובנות עיקריות מסקר הגל החדש – סקר קונצפט (25 שאלות, 500 איש)

1. הציבור היהודי רוצה ביוזמה מדינית לפתרון הסכסוך (61%) ורוצה היפרדות לשתי מדינות (58%)
הסקר מצביע על אי שביעות רצון מהקפאון המדיני, כמו גם – ואולי בגלל – הערכה שלילית של המצב הבטחוני והכלכלי של ישראל. הנשאלים מביעים צורך ליוזמה מדינית של ממשלת ישראל בכון בר סיכוי שהצלחתו תניב תמורה משמעותית בכל תחומי החיים בישראל:

- 64% מהנשאלים מגדירים את מצבה הבטחוני של ישראל בין "לא טוב" ל"גרוע"
- 76% מגדירים את מצבה הכלכלי של ישראל בין "בינוני" ל"גרוע"
- 61% חושבים שעל ישראל ליזום תהליך מדיני
- 58% תומכים ברעיון ההיפרדות לשתי מדינות ורק 5% חושבים על מדינה דו לאומית.

2. מודעות יציבה של הישראלים ליוזמה הסעודית-ערבית (39% מכירים אותה)

היוזמה הסעודית-ערבית הוצגה לראשונה ב- 2002 ומאז אושררה מחדש ע"י הליגה אחת לשנה, כולל הכנסת אפשרות לחילופי שטחים ב- 2013. מאז לא מצאה עדיין ממשלת ישראל לנכון להגיב על הזדמנות זו וגם בתקשורת זכה הנושא לחשיפה שולית ביותר, אם בכלל. אולם עקב פעילות חשיפת הנושא על ידי מספר ארגונים (כולל ובעיקר ישראל יוזמת) ועבודת שכנוע של מספר פוליטיקאים בכירים (ליברמן ולפיד) יש יותר נוכחות ליוזמה הסעודית-ערבית בתקשורת, ואנחנו רואים התייצבות של מספר הישראלים ששמעו עליה. בסקר קודם אמרו כ 37% ששמעו על היוזמה, ועתה מספרם מגיע ל 39% - וזאת בהשוואה לרמות חשיפה של כ 25% בשנת 2013.

3. תמיכה גבוהה בתהליך איזורי שיביא לסיום הסכסוך הישראלי-ערבי במזה"ת

כאשר מובאת היוזמה הערבית לידיעת הנשאלים מסתמן רוב מוחץ התומך בה כנתיב תקווה בעל פוטנציאל להגיע לסיום הסכסוך במזה"ת ולשפור דראמטי במצבה הבטחוני-כלכלי-חברתי של ישראל:

- עוד לפני כל הסבר על היוזמה הערבית, מגלים 85% מקרב הנשאלים היהודים עניין באפשרות של תהליך אזורי
- 80% מכלל הנשאלים, לאחר שנחשפו ליוזמה הסעודית-ערבית ומרכיביה, יתמכו בהסכם איזורי. זוהי עלייה מ – 75% בסקר קודם.
- חשוב לציין כי התמיכה הגבוהה ביוזמה האיזורית באה מכל שכבות העם, כולל בקרב אלה המגדירים עצמם כחלק ממחנה המרכז (89% תומכים) והימין הפרגמטי (73% תומכים)

4. מה עומד בבסיס התמיכה הגבוהה בהכרה ביוזמה הערבית

ראשית, הציבור מתחיל לגלות גמישות יותר גדולה ביחס למרכיבים הבדידים של ההסדר מול הפלסטינים. להלן פירוט המרכיבים ועצמת השפעתו של כל אחד מהם על התמיכה בהסכם אזורי, כאשר המספרים מושווים לממצאים הרלוונטיים מסקר פברואר 2015:

1. "בהסכם הסופי השכונות הערביות במזרח ירושלים תהיינה חלק מהבירה הפלסטינית ו – 350 אלף ערביי מזרח ירושלים יהפכו מאזרחי ישראל לאזרחים במדינה הפלסטינית" – 51% ענו שזה יגדיל את הסיכוי שיתמכו בהסכם זה (לעומת רק כ 45% שתמכו בחלוקת ירושלים בפברואר 2015)
2. "המקומות הקדושים במתחם הר הבית יהיו ללא רבנות וינהלו ע"י ישראל, מדינות ערב וגוף בינלאומי, תוך הבטחת חופש (בקור) גישה למאמיני כל הדתות" – 59% (עליה מ 51% בסקר הקודם)
3. לא תהיה לפליטים הפלסטינים זכות שיבה לתחומי מדינת ישראל, למעט מספר סמלי ורק בהסכמת ישראל" – 83% (עלייה מ 63%)
4. "המדינה הפלסטינית תהיה מפורזת וללא צבא ולישראל יובטחו סדורי הבטחון, במיוחד בגבול המזרחי באמצעות כוחות ישראלים, אמריקאים ובינלאומיים" – 77% (עליה מ – 69%)
5. "גבולות הקבע של ישראל יכללו את כל גושי ההתנחלויות תוך כדי החלפת שטחים הדדית בהיקף מצומצם, כדי להבטיח ש – 80% מהמתנחלים יישארו בבתיהם תחת רבנות ישראלית – 69% (עליה מ- 51%)
6. "עם חתימת ההסכם יקימו מדינות ערב וישראל מנגנוני בטחון איזוריים למאבק משותף כנגד איום הגרעין האיראני, חיזבאללה והטרור של ארגונים מוסלמים קיצוניים (כגון: דאע"ש, אלקעידה והאחים המוסלמים)" – 75% (עליה מ – 60%)
7. "עם חתימת ההסכם ייפתח בפני היצוא הישראלי שוק חדש של 300 מיליון צרכנים בעולם הערבי ועוד מיליארד בעולם המוסלמי" – 70% (עליה מ- 65%)
8. "בעקבות ההסכם יוסר אחת ולתמיד האיום של חרם כלכלי בינלאומי על ישראל" – 76%
9. "תמיכת ארה"ב, המעצמות ומדינות ערב תערוב לכך ששני הצדדים (ישראל והפלסטינים) ימלאו את חלקם בהסדר" – 67% (עליה מ – 61%)

עם זאת, התמיכה הכוללת בהסדר אזורי מגיעה ל 80%, יותר מאשר כמעט כל מרכיב נפרד.

מסקנות

1. הציבור איננו מרוצה מהסטטוס קוו
2. הציבור עדיין דבק בהפרדות לשתי מדינות ואינו רוצה מדינה דו-לאומית
3. כאשר מוצגת עסקת חבילה אזורית להפרדות לשתי מדינות אשר מבוססת על היוזמה הערבית עולה משמעותית תמיכת הציבור
4. הציבור תומך יותר ויותר במרכיבי ההסדר כולל שינוי מגמה בנושא ירושלים והפליטים